

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Maastricht
T.a.v.
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer
7356749

Onze referentie
1316491

Datum 22 februari 2023
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam
Adres
Postcode/plaats
Gemeente/provincie Maastricht; Limburg;
Monumentnummer 28017

Geacht college,

Op 22 november 2022 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden de volgende voorschriften:

- De strook grond, die moet worden afgegraven om de werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren, duidelijk op tekening aangeven en toevoegen aan de stukken van deze aanvraag.
- De resultaten van de proef met de verankering ter advisering voor te leggen aan de bouwkundige adviseur van de RCE of de natuursteenspecialist.
- Een werkomschrijving aan te leveren met daarin informatie over de mortelsamenstelling en de methodiek van demonteren en het opslaan van onderdelen en het reconstrueren en hergebruik van nieuwe onderdelen.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan betreft het technisch herstel en reconstructie van de courtinemuur tussen de Poort 'Waerachtig' en het ronddeel 'De Vijf Koppen'.

Motivering

De rondelen 'Haat en Nijd' en 'De Vijf Koppen' en de daartussen gelegen courtinemuur maken onderdeel uit van de derde walmuur behorende bij de Vestingwerken Nieuwstadt en dateren uit 1515/1516. Achter de muur bevond zich een weergang, die rond 1550 werd opgevuld met aarde. Tot aan de 19de-eeuw is de wal een aantal keer verhoogd en aangepast.

In 1886 werd de courtinemuur tussen de twee rondelen doorbroken en is de Poort 'Waerachtig' ingepast. Begin 2019 is tussen Poort 'Waerachtig' en het ronddeel 'De Vijf Koppen' een deel van de wal ingestort.

Op 13 maart 2020 (zaaknummer 133477) en 2 juli 2021 (zaaknummer 1154724) adviseerde de RCE u al eerder over de reconstructie van de walmuur. In die eerste plannen was het voorstel om de muur te herstellen en de aarden wal te verlagen tot het niveau van de weergang uit 1515. De RCE adviseerde dat de authenticiteit, de betekenis en de monumentale waarden van het rijksmonument, en dan met name de lagen van de aarden wal uit 1550 en later, nog onvoldoende waren onderzocht en in de planvorming meegenomen. Tijdens ateliersessies van 2 november 2021, 8 maart 2022 en 25 oktober 2022 zijn aanvullende onderzoeken gepresenteerd en eerder genoemde punten besproken.

Belangrijke conclusie was dat het voor de authenticiteit en betekenis van de aarden wal van wezenlijk belang is dat de vorm van het aardepakket moet aansluiten bij een vestingwal met steile profielen, zodat de hele laag uit de 16de-eeuw en de gehele klei/lösslaag daarboven bewaard kan blijven. Ook al is deze laag van buiten de stad aangevoerd, de laag is vanuit de vestingbouwkundige ontwikkeling zeer relevant.

Uit de voorstellen is gekozen voor scenario 4, waarbij ook de klei/lösslaag behouden blijft zonder een vooraf vastgesteld hoogteprofiel. De RCE is verheugd dat de extra ateliersessies er toe hebben geleid dat een aanzienlijk groter deel van de aarden wal bewaard blijft en belangrijke perioden zichtbaar worden gemaakt.

De aarden wal wordt over de volledige breedte ontgraven tot aan de klei/lösslaag, waarbij de bovenste 19^e-eeuwse laag van de aarden wal onder archeologische begeleiding permanent wordt verwijderd. Na het verwijderen van de 19^e-eeuwse laag wordt met elkaar afgestemd op welke wijze de klei-lösslaag verder wordt gemodelleerd.

Om de graafwerkzaamheden en de herstel- en reconstructiewerkzaamheden aan de courtinemuur te kunnen uitvoeren en vanwege de bereikbaarheid zal achter de weergang een strook van ca. 4-5 meter worden afgegraven en in depot worden geplaatst.

Ik adviseer om:

- De strook grond, die moet worden afgegraven om de werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren, duidelijk op tekening aan te geven en toe te voegen aan de stukken van deze aanvraag.

De weermuur, de onderzijde van de muur en het natuursteen van de buitenschil worden volledig gedemonteerd en opnieuw opgebouwd en onderdelen worden onzichtbaar verankerd met glasvezelankers. In de mergel worden de ankers chemisch in de voegen vastgezet. Het effect van de verankering zal in het werk worden getoetst.

De nieuwe binnenschil van mergel wordt ingeboet in de bestaande muur. De ruimte tussen de buitenschil en de binnenschil wordt vol en zat opgevuld met licht hydraulische mortel. Waar mogelijk worden de schietgaten gereconstrueerd met origineel materiaal. De bovenzijde van de walmuur wordt opnieuw gemetseld conform de bestaande toestand. Het bestaande stalen hekwerk wordt gedemonteerd en later weer herplaatst.

Ik adviseer om:

- De resultaten van de proef met de verankering ter advisering voor te leggen aan de bouwkundige adviseur van de RCE of de natuursteenspecialist.
- Een werkomschrijving aan te leveren met daarin informatie over de mortelsamenstelling en de methodiek van demonteren en het opslaan van onderdelen en het reconstrueren en hergebruik van nieuwe onderdelen.

Ook de resterende delen van de courtinemuur tussen de Poort 'Waerachtig' en het rondeel 'De Vijf Koppen' zullen worden gedemonteerd en opnieuw opgebouwd. Het ligt in de lijn der verwachting dat de walmuur nabij het andere rondeel 'Haat en Nijd' in een vergelijkbare slechte conditie verkeert. Ik adviseer u om de hele walmuur nader te onderzoeken en in ieder geval te monitoren.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,